

Informujemy, że Sejm RP na 46 posiedzeniu w dniu 20 lipca 2017 roku, po uwzględnieniu poprawek Senatu, przyjął Prawo wodne. Ustawa ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2018 roku, za wyjątkiem przepisów wskazanych w art. 574.

Ustawa wprowadza kategorię opłat określonych jako opłaty za usługi wodne. W zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, obok istniejącej opłaty zmiennej (dotychczas tzw. „opłaty środowiskowej”) wprowadza nowe opłaty stałe z tytułu korzystania z wód i odprowadzania ścieków do środowiska.

1) Opłaty stałe

Zgodnie z treścią ustawy Prawo wodne po jej wejściu w życie, wprowadzona zostaje opłata stała za pobór wód podziemnych i powierzchniowych oraz za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi. Wysokości opłat za pobór wód w formie opłaty stałej określone zostały w art. 561 oraz w art. 274 pkt 1.

Od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2019 roku obowiązywać będą stawki określone w art. 561, zgodnie z którym będą one wynosić:

- 1) za pobór wód podziemnych – 500 zł na dobę za 1 m³/s za określony w pozwoleniu wodnoprawnym albo w pozwoleniu zintegrowanym maksymalny pobór wody,
- 2) za pobór wód powierzchniowych – 250 zł na dobę za 1 m³/s za określony w pozwoleniu wodnoprawnym albo w pozwoleniu zintegrowanym maksymalny pobór wody.

Od 1 stycznia 2020 roku (zgodnie z art. 574 pkt 4) górne jednostkowe stawki opłat stałych wynosić będą natomiast:

a) za pobór:

- wód podziemnych – 500 zł na dobę za 1 m³/s za określony w pozwoleniu wodnoprawnym albo w pozwoleniu zintegrowanym maksymalny pobór wód, jeżeli pobór wód nie jest większy niż 10% dostępnych zasobów wód podziemnych,
- wód podziemnych – 1000 zł na dobę za 1 m³/s za określony w pozwoleniu wodnoprawnym albo w pozwoleniu zintegrowanym maksymalny pobór wód, jeżeli pobór wód jest większy niż 10% i nie jest większy niż 30% dostępnych zasobów wód podziemnych,
- wód podziemnych – 2000 zł na dobę za 1 m³/s za określony w pozwoleniu wodnoprawnym albo w pozwoleniu zintegrowanym maksymalny pobór wód, jeżeli pobór wód jest większy niż 30% dostępnych zasobów wód podziemnych,

b) za pobór:

- wód powierzchniowych – 250 zł na dobę za 1 m³/s za określony w pozwoleniu wodnoprawnym albo w pozwoleniu zintegrowanym maksymalny pobór wód, jeżeli pobór wód nie jest większy niż 10% SNQ (średnia z niskich stanów wód),

- wód powierzchniowych – 500 zł na dobę za 1 m³/s za określony w pozwoleniu wodnoprawnym albo w pozwoleniu zintegrowanym maksymalny pobór wód, jeżeli pobór wód jest większy niż 10% SNQ i nie jest większy niż 50% SNQ,
- wód powierzchniowych – 1000 zł na dobę za 1 m³/s za określony w pozwoleniu wodnoprawnym albo w pozwoleniu zintegrowanym maksymalny pobór wód, jeżeli pobór wód jest większy niż 50% SNQ.

Dodatkowo na podstawie art. 274 pkt 7 od 1 stycznia 2018 roku określona zostaje opłata stała za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi w wysokości 500 zł na dobę za 1 m³/s za określoną w pozwoleniu wodnoprawnym albo w pozwoleniu zintegrowanym maksymalną ilość ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi.

2) Opłaty zmienne

Nowe zasady naliczania opłat zmiennych zgodnie z treścią ustawy Prawo wodne wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2018 roku.

Ich wysokość określona została w art. 274 pkt 2 i 4.

W art. 274 pkt 2 wymienionych jest 36 rodzajów działalności zgodnie z PKD (lit. a-zj), dla których za pobór wód w formie opłaty zmiennej, w zależności od ilości pobieranej wody w ramach pozwolenia wodnoprawnego albo pozwolenia zintegrowanego stawki wynoszą 0,70 zł za 1 m³ pobranych wód podziemnych i 0,35 zł za 1 m³ pobranych wód powierzchniowych.

Art. 274 pkt 4 zawiera stawki za pobór wód w formie opłaty zmiennej, w zależności od ilości pobieranych wód podziemnych lub wód powierzchniowych w ramach pozwoleń wodnoprawnych albo pozwoleń zintegrowanych, do celów realizacji zadań własnych gminy w zakresie zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi i wynoszą one:

- a) 0,30 za 1 m³ pobranych wód podziemnych lub wód powierzchniowych w ilości średniorocznej przekraczającej 1,0 m³/s,
- b) 0,20 zł za 1 m³ pobranych wód podziemnych lub wód powierzchniowych w ilości średniorocznej od 0,26 do 1,0 m³/s,
- c) 0,15 zł za 1 m³ pobranych wód podziemnych lub wód powierzchniowych w ilości średniorocznej nieprzekraczającej 0,25 m³/s.

Ustawa zakłada również za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi opłaty zmienne za 1 kg substancji wprowadzanych ze ściekami do wód lub do ziemi, które określone zostały w art. 274 pkt 8 i 9.

Wszystkie wyżej opisane w ustawie stawki opłat są stawkami **górnymi jednostkowymi**. **Jednostkowe stawki określone zostaną w rozporządzeniu** w sprawie opłat za usługi wodne oraz szczególne korzystanie z wód i **zgodnie z deklaracjami Ministerstwa Środowiska jednostkowe stawki opłat**

zmiennych, w latach 2018 i 2019, utrzymane zostaną na poziomie stawek obowiązujących w 2017 roku. Izba na bieżąco będzie monitorować projekty rozporządzeń.

Zgodnie z treścią art. 558 Prawa wodnego wprowadzenie opłat za usługi wodne nie może stanowić podstawy do zmiany taryf, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, określonych na rok 2018 oraz rok 2019.

W tym kontekście warto podkreślić, iż aktualnie obowiązująca Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (dalej UZZW) ustanowiła daleko idące ograniczenia w odniesieniu do zmian taryf; co do zasady obowiązują one przez okres jednego roku i w tym czasie zmiana taryfy jest generalnie niedopuszczalna (zmieniona może być tylko w przypadku modyfikacji stawek podatku VAT).

Czytając literalnie przepis art. 558 ustawy Prawo wodne, można stwierdzić, że potwierdza on, wynikającą z regulacji UZZW, zasadę trwałości taryfy w okresie jej obowiązywania i zakaz jej zmieniania.

Odnosząc się do licznie pojawiających się komentarzy o braku wzrostu cen za wodę i ścieki w latach 2018 i 2019, z uwagi na intencje ustawodawcy wyrażone w art. 558 przyjąć można, iż o ile zmiana cen za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków nie nastąpi z uwagi na pozostawienie stawek opłat zmiennych za pobór wód na dotychczasowej wysokości, to nowa taryfa może zostać określona w innej wysokości z uwagi na: wprowadzenie opłat stałych za pobór wód i odprowadzanie ścieków, czy zmian innych pozycji kosztowych determinujących wielkość taryf oraz różnic wynikających z planowanej ilości sprzedawanej wody i odprowadzanych ścieków.

Warto w tym miejscu odnotować, iż jak wynika z Raportu „Benchmarking Przedsiębiorstw Wodociągowo-Kanalizacyjnych w Polsce”, ponad 30% ankietowanych przedsiębiorstw poniosło straty na działalności wodociągowo-kanalizacyjnej, natomiast przeciętne wartości wskaźników rentowności działalności wodociągowej i kanalizacyjnej oscylują w granicach ok. 2%.

Nawiązując do publicznych dyskusji o wzroście cen za wodę i ścieki, należy podkreślić, iż głównym czynnikiem ich wzrostu jest program inwestycyjny minionych piętnastu lat. Dzięki ogromnemu wysiłkowi finansowemu i organizacyjnemu samorządów oraz przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych nadrabiamy zaległości infrastrukturalne i technologiczne. Przyspieszenie tego procesu było możliwe dzięki uruchomieniu funduszy UE. Od 2000 roku w rozwój infrastruktury zainwestowano ok. 100 mld złotych. Apogeum inwestycyjne to lata 2009-2011. Potem skala modernizacji spadła, choć dalej jest na wysokim poziomie, a jej wartość wynosi 6-8 mld zł rocznie. Efektem są czyste rzeki, a przede wszystkim zdrowa woda w naszych kranach.

To branża wodociągowo-kanalizacyjna realizuje inwestycje ujęte w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych, który jest efektem zobowiązań unijnych podpisanych przez Polskę:

- Wybudowaliśmy ponad **85 tys. km sieci wodociągowej** oraz niemal **100 tys. km sieci kanalizacyjnej**
- Wybudowaliśmy, bądź zmodernizowaliśmy ponad **1800 komunalnych oczyszczalni ścieków**
- O ponad **3 miliony** zwiększyła się liczba osób, którym dostarczana jest woda z sieci wodociągowej

O niemal 9 mln zwiększyła się liczba osób podłączonych do zbiorczych systemów odbioru i oczyszczania ścieków. Dodatkowo ścieki te oczyszczane są najlepszymi dostępnymi technologiami, które pozwalają optymalnie chronić środowisko naturalne.

Istotną konsekwencją zawartą w Prawie wodnym jest art. 494 ustawy, zmieniający art. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Zmiana ta polega na wyłączeniu wód opadowych i roztopowych z definicji ścieków, stwarzając tym samym wątpliwości co do podstawy prawnej ustalania taryf za wody opadowe i roztopowe.

W tym zakresie branża wod-kan liczy na realizację zobowiązania resortu środowiska, złożonego podczas obrad prac podkomisji ds. Prawa wodnego, o uregulowaniu kwestii wód opadowych i roztopowych w planowanej na drugą połowę roku 2017 nowelizacji ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Brak przychodów z tytułu powyższych opłat może być powodem do cofnięcia dofinansowania unijnego dla projektów realizowanych według Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. W ramach działania 2.1.5. (systemy gospodarowania wodami opadowymi na terenach miejskich) do tej pory odbyły się dwa konkursy – łączna wartość dofinansowania dla 19 przedsięwzięć wyniosła ponad 570 mln zł przy całkowitym koszcie projektów 888 mln zł. Warto więc zauważyć, że rozwój tych przedsięwzięć w ponad 64% został zrealizowany dzięki środkom unijnym, bez których nie byłoby to możliwe.

Dorota Jakuba,

Prezes IGWP